ი ლ ი ა ს ს ა ხ ე ლ მ წ ი ფ ო უ ნ ი ვ ე რ ს ი ტ ე ტ ი
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტი
მიმართულება - ჰუმანიტარული
საფეხური მაგისტრატურის
ს ი ლ ა ბ უ ს ი

1.	სასწავლოკურსისდასახელება	თანამედროვე სინტაქსური თეორია და წარმომშობი გრამატიკა
2.	სასწავლოკურსისხანგრძლივობა	1 სემესტრი
3.	კრედიტებისრაოდენობა	6 კრედიტი
4.	საკონტაქტო საათებისრაოდენობა	32საათი (მათშორის14 სალექციო, 12სასემინარო, 6საათიგანკუთვნილიაშუალედურიდა საბოლოო კოლოკვიუმებისათვის) 118 საათი დამოუკიდებელი მუშაობისთვის
5.	ლექტორი	პროფ. ირინა ლობჟანიძე სადოქტორო და სამაგისტრო პროგრამების ფაკულტეტი ტელ: (+995) 32 722105; (+995) 99 317439 ელ-ფოსტა: irina_lobzhanidze@iliauni.edu.ge
6.	სასწავლო კურსზე დაშვების წინაპირობები	განსაკუთრებული წინაპირობები არ მოითხოვება, მაგრამ სასურველია რომ მას ჰქონდეს გავლილი ენათმეცნიერების შესავალი და ჰქონდეს წარმოდგენა ენის გრამატიკული წყობის შესახებ (ფონეტიკა, მორფოლოგია, სინტაქსი)
7.	სწავლების მეთოდები	სწავლის მეთოდებია: ვერბალური მეთოდი, პრაქტიკული მეთოდი, ელექტრონული სწავლების მეთოდი, დემონსტრირების მეთოდი, პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლება
8.	სასწავლო კურსის მიზანი	გამოუმუშაოს სტუდენტებს სინტაქსური თეორიების ცოდნა; მიმოიხილოს თეორიები, რომლებიც უკავშირდება ზოგადად ბუნებრივი ენის სინტაქსურ დამუშავებას და, უშუალოდ, ქართული ენის სინტაქსურ წყობას; გამოუმუშაოს სტუდენტებს სინტაქსური ხეების აგების უნარ-ჩვევები
9.	ძირითადი თემები	1. სინტაქსის საგანი. სინტაქსი და გრამატიკა. უნივერსალური და წარმომშობი გრამატიკები. წარმომშობი გრამატიკის ძირითადი ელემენტები. სუბორდინაციისა და კოორდინაციის ძირითადი საკითხები; 2. სინტაქსური კატეგორიები, ზმნა, ზმნის ტიპები და ქვეკატეგორიები, თემატური როლები, სერიებისა და მწკრივების დაჯგუფების პრინციპის შესახებ (I სერიის მწკრივები); 3. სინტაქსური ხის ტერმინოლოგია, ზმნური კონსტრუქციის (VP) სტრუქტურა, სახელური კონსტრუქციის (NP) სტრუქტურა, X’ სტრუქტურა, სერიებისა და მწკრივების დაჯგუფების პრინციპის შესახებ (II და III სერიის მწკრივები); 4. სინტაქსური ხის ახალი ტერმინოლოგია, სახელური კონსტრუქციების (NP) დაწვრილებითი აღწერა, X’ თეორია, სერიებისა და მწკრივების დაჯგუფების პრინციპის შესახებ (III სერიის მწკრივები), ქართული ზმნის კონსტრუქცია; 5. მარტივი წინადადებების ფუნქციონალური სტრუქტურა, სუბიექტ-ობიექტის ტრანსფორმაცია წინადადების ფარგლებში და მისი ასახვა სინტაქსურ ხეში, მარტივი სინტაქსური ხეები (გარდაუვალი და გარდამავალი), ფრაზის გრამატიკული სისწორის განსაზღვრის პროცედურები; 6. რთული წინადადების ფუნქციონალური სტრუქტურა (CP), ფუნქციონალური და გრამატიკული კატეგორიები, რთული თანწყობილი წინადადება და მწკრივთა შესაძლო

<table>
<tr>
<td></td>
<td></td>
<td>კომბინაციები პარატაქსულ კონსტრუქციებში
7. ბრუნვა, როგორც სუბიექტისა და ობიექტის ნიშანი, კონსტრუქციული სხვაობა ინდოევროპულ და იბერიულ-კავკასიურ ენებს შორის (ნომინატივი და ერგატივი)
8. თეტა როლი და ბრუნვით განპირობებული ფილტრი; რთული ქვეწყობილი წინადადება და მისი შედგენილობა
9. თეტა როლი, ბრუნვით განპირობებული ფილტრი და ბრუნვით განპირობებული ტრანსფორმაცია; ინდოევროპულ და იბერიულ-კავკასიურ კონსტრუქციათა შეპირისპირება (პასივი, კონვერსია და ინვერსია)
10. აწევა და მართვა, დამატებითი დამოკიდებული წინადადება (პირდაპირი, ირიბი და უბრალო)
11. წარმომშობი გრამატიკების თეორია, ზედაპირული და სიღრმისეული სტრუქტურები, სხვა სახის დამოკიდებული წინადადებები
12. თანამიმდევრული დაქვემდებარება, ზერთული წინადადება, რთული წინადადების მარტივით შეცვლა</td>
</tr>
<tr>
<td>10.</td>
<td>სწავლის შედეგები და ძირითადი კომპეტენციები (დარგობრივი და ზოგადი)</td>
<td>თეორიული ცოდნა
ა) ზოგადი კომპეტენციები: სტუდენტი იძენს ცოდნას ბუნებრივი ენის სინტაქსური დამუშავების შესაძლებლობების შესახებ, არსებული სინტაქსური თეორიების თავისებურებებზე
ბ) დარგობრივი კომპეტენციები: ენობრივი მასალის სინტაქსური კვლევის მეთოდების შესწავლა, სინტაქსური ხეების აგება
პრაქტიკული ცოდნა
ა) ზოგადი კომპეტენციები: შეძენილი უნარ-ჩვევებისა და არსებული თეორიების საფუძველზე სტუდენტი შეძლებს წინადადების სინტაქსურ დამუშავებას
ბ) დარგობრივი კომპეტენციები: სინტაქსური ხეების აგება, წინადადების სტრუქტურული დამუშავება
უნარები: დამოუკიდებლად მუშაობის უნარი (წყაროებთან მუშაობის უნარი, წინადადების სინტაქსური ანალიზის ჩატარების უნარი); წინასწარ შეთანხმებული კვლევითი სამუშაოს შესრულების უნარი</td>
</tr>
<tr>
<td>11.</td>
<td>შეფასების წესი</td>
<td><table>
<tr><td>აქტიურობა/ჩართულობა</td><td>20%</td></tr>
<tr><td>პირველი კოლოკვიუმი</td><td>25%</td></tr>
<tr><td>მეორე კოლოკვიუმი</td><td>25%</td></tr>
<tr><td>გამოცდა (წერითი)</td><td>30%</td></tr>
<tr><td>საბოლოო შეფასება</td><td>100%</td></tr>
</table>

აქტიურობისშეფასება მოიცავს ორ კომპონენტს: საშინაო დავალებების შესრულების ხარისხი / სიხშირე და სემინარზე დავალებების შესრულების ხარისხი / სიხშირე. თითოეული კომპონენტის ფარგლებში მოქმედებს შეფასების შემდეგი კრიტერიუმები.

საშინაო დავალებების შესრულების ხარისხი და სიხშირე:
10-7 ქულა - სტუდენტი <u>ყოველთვის</u> მზადაა სემინარისთვის: წაკითხული აქვს დაწერილი სკრიპტები და მომზადებული მასალა გამართულად მუშაობს
6-4 ქულა - სტუდენტი <u>უმეტესად</u> მზადაა სემინარისთვის: დავალება შესრულებული აქვს.
3-1ქულა - სტუდენტი უმეტესად იყო <u>მოუმზადებელი</u>: დავალება შესრულებული არა აქვს.
0 ქულა - <u>არასდროს</u> არ იყო მომზადებული სემინარისთვის: არ ჰქონდა წაკითხული მასალა და არ ჰქონდა დაწერილი</td>
</tr>
</table>

		დავალებები. *სემინარზე დავალებების შესრულების ხარისხი და სიხშირე:* 10-7 ქულა - სემინარზე იგი მუდმივად ვრცლად და ადეკვატურად პასუხობდა დასმულ კითხვებს და თავადაც აქტიურად სვამდა ადეკვატურ კითხვებს. 6-4 ქულა - სემინარზე იგი უმეტესად ჩართული იყო: სხვებთან ერთად ან ინდივიდუალურად ასრულებდა მიცემულ დავალებებს და მონაწილეობას იღებდა დისკუსიებსა თუ სხვა აქტივობებში. 3-1 ქულა - სემინარზე იგი ცდილობდა, შეესრულებინა დავალებები, მაგრამ მისი პასუხები სრულიად არაადეკვატური იყო. იგი ძალზე იშვიათად იღებდა მონაწილეობას დისკუსიებსა და სხვა აქტივობებში. 0 ქულა - მას არასდროს მიუღია მონაწილეობა დისკუსიაში. **კოლოკვიუმების** შეფასება ხდება ტესტის საშუალებით, რომლის მაქსიმალური შედეგი 25 ქულაა. ტესტში წარმოდგენილიათეორიული და პრაქტიკული მასალა. **საბოლოო გამოცდა არის წერითი.** გამოცდის შეფასება ხდება ტესტის საშუალებით, რომლის მაქსიმალური შედეგი 30%. გამოცდაზე დაშვების წინაპირობა 21 ქულა(სემინარებში მონაწილეობა + კოლოკვიუმებში მონაწილეობა)
12.	ლიტერატურადასხვარესურსები	**სავალდებულო ლიტერატურა:** • თ. გამყრელიძე, თეორიული ენათმეცნიერების კურსი, თსუ გამომცემლობა, 2008; • ლ. კვაჭაძე, თანამედროვე ქართული ენის სინტაქსი, თბ., 1996; • ა. დავითიანი, ქართული ენის სინტაქსი, თბ., 1973; • ა. შანიძე, ქართული ენის გრამატიკის საფუძვლები, თბ., 1973; • ა. შანიძე, ქართული ენის გრამატიკა, ნაწილი II, სინტაქსი, 1948; • დ. მელიქიშვილი, ქართული ზმნის უღლების სისტემა, თბ., 2011; • Haegeman, Liliane, *Introduction to Government and Binding Theory*. Second Edition. Cambridge, Massachusetts: Blackwell, 1994; • Vivian Cook, Mark Newson, *Chomsky's Universal Grammar: An Introduction*. Wiley-Blackwell, 3 edition, 2007; • Andrew Carnie, Syntax: a generative introduction (Introducing Linguistics). Wiley-Blackwell, 2002; • Beatrice Santorini & Tony Kroch, T*he Syntax of Natural Language*, 2011 **დამატებითი ლიტერატურა:** • არნ. ჩიქობავა, მარტივი წინადადების პრობლემა ქართულში, თბ., 1968; • ფ. ერთელიშვილი რთული წინადადების ისტორიისათვის ქართულში, I, ჰიპოტაქსის საკითხები, თბ., 1962; • ვ. თოფურია, რთული ქვეწყობილი წინადადების მარტივით შენაცვლებისათვის ქართულში: ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლების საკითხები სკოლაში, კრებ. X-XI, თბ., 1950; • არნ. ჩიქობავა, ერგატიული კონსტრუქციის პრობლემა იბერიულ-კავკასიურ ენებში, I, თბ., 1948; • ლ. გეგუჩაძე, მწკრივთა შესაძლო შეფარდებებისა და დროთა თანამიმდევრობის საკითხები რთულ კონსტრუქციებში, თბ., 2005; • გ. როგავა, ჰიპოტაქსის საკითხისათვის ქართულში, ქუთაისის პედაგოგიური ინსტიტუტის შრომები, VIII, 1948;

		• ა. კიზირია, სინტაგმის საკითხისათვის, თსუ შრომები, ტ. 53, თბ., 1954; • ლ. კვანტალიანი, ქართული ზეპირი მეტყველების სინტაქსის საკითხები, თბ., 1990; • ა. ღლონტი, ქართული წინადადება, თბ., 1966 **ინტერნეტ-რესურსები:** • საკითხავი მასალა: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/index.html **დამხმარე რესურსები:** • პროექტორი; • ამობეჭდილი მასალა
13.	თემატიკა კვირების მიხედვით	იხ. დანართი

დანართი (სასწავლო კურსის შინაარსი)

№	ლექცია-სემინარების თემატიკა	ლიტერატურა
1.	კურსის მიზნების, შინაარსის (ლექცია-სემინარების ზუსტი თემატიკა თარიღების მითითებით), ფორმატის, შეფასების კომპონენტების, სავალდებულო ლიტერატურის პრეზენტაცია. **თეორიული მასალა:** სინტაქსის საგანი. სინტაქსი და გრამატიკა. უნივერსალური და წარმომშობი გრამატიკები. წარმომშობი გრამატიკის ძირითადი ელემენტები. სუბორდინაციისა და კოორდინაციის ძირითადი საკითხები. **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ლ. კვაჭაძე, გვ. 3-6; 11-32; ა. გამყრელიძე, გვ. 246-256;
2.	**თეორიული მასალა:** სინტაქსური კატეგორიები, ზმნა, ზმნის ტიპები და ქვეკატეგორიები, თემატური როლები, გარდამავლობა და სუბიექტ-ობიექტის განაწილება ქართულში **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	დ. მელიქიშვილი, გვ. 32-41; Haegeman, L., გვ. 33-55
3.	**თეორიული მასალა:** სინტაქსური ხის ტერმინოლოგია, ზმნური კონსტრუქციის (VP) სტრუქტურა, სახელური კონსტრუქციის (NP) სტრუქტურა, X' სტრუქტურა, სერიებისა და მწკრივების დაჯგუფების პრინციპის შესახებ (II და III სერიის მწკრივები) **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ა. შანიძე, 1973, გვ. 220-224; დ. მელიქიშვილი, გვ. 47-60; Cook, V., გვ. 133-147
4.	**თეორიული მასალა:** სინტაქსური ხის ახალი ტერმინოლოგია, სახელური კონსტრუქციების (NP) დაწვრილებითი აღწერა, X' თეორია, სერიებისა და მწკრივების დაჯგუფების პრინციპის შესახებ (III სერიის მწკრივები), ქართული ზმნის კონსტრუქცია **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ა. შანიძე, 1973, გვ. 221-224, 224-235; დ. მელიქიშვილი, გვ. 61-70; Carnie, A., გვ. 105-138
5.	**თეორიული მასალა:** მარტივი წინადადებების ფუნქციონალური სტრუქტურა, სუბიექტ-ობიექტის ტრანსფორმაცია წინადადების ფარგლებში და მისი ასახვა სინტაქსურ ხეში, მარტივი სინტაქსური ხეები (გარდაუვალი და გარდამავალი), ფრაზის გრამატიკული სისწორის განსაზღვრის პროცედურები **დამუშავებული საკითხების პრეზენტაცია** **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ა. გამყრელიძე, გვ. 260-265; Santorini, B.: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch4.html
6.	**პირველი კოლოკვიუმი**	
7.	კოლოკვიუმში დაშვებული შეცდომების ანალიზი **თეორიული მასალა:** რთული წინადადების ფუნქციონალური სტრუქტურა (CP), ფუნქციონალური და გრამატიკული კატეგორიები, რთული თანწყობილი წინადადება და მწკრივთა შესაძლო კომბინაციები პარატაქსულ კონსტრუქციებში **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ლ. კვაჭაძე, გვ. 358-375; ლ. გეგუჩაძე, გვ. 68-74; Santorini, B.: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch5.html
8.	**თეორიული მასალა:** ბრუნვა, როგორც სუბიექტისა და ობიექტის ნიშანი, კონსტრუქციული სხვაობა ინდოევროპულ და იბერიულ-კავკასიურ ენებს შორის (ნომინატივი და ერგატივი) **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ლ. კვაჭაძე, გვ. 228-235; Santorini, B.: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch8.html
9.	**თეორიული მასალა:** თეტა როლი და ბრუნვით განპირობებული ფილტრი; რთული ქვეწყობილი წინადადება და მისი შედგენილობა	ლ. კვაჭაძე, გვ. 383-419; ფ. ერთელიშვილი, გვ. 195-214; Santorini, B.: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/sy

№	ლექცია-სემინარების თემატიკა	ლიტერატურა
	პრაქტიკული მასალა: სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ntax-textbook/ch8.html#case-lic
10.	**თეორიული მასალა:** თეტა როლი, ბრუნვით განპირობებული ფილტრი და ბრუნვით განპირობებული ტრანსფორმაცია; ინდოევროპულ და იბერიულ-კავკასიურ კონსტრუქციათა შეპირისპირება (პასივი, კონვერსია და ინვერსია) **დამუშავებული საკითხების გამეორება** **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ა. შანიძე, გვ. 195-198, 282-288; დ. მელიქიშვილი, გვ. 19-32; Santorini, B.: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch10.html
11.	მეორე კოლოკვიუმი	
12.	კოლოკვიუმში დაშვებული შეცდომების ანალიზი **თეორიული მასალა:** აწევადამართვა,დამატებითი დამოკიდებული წინადადება (პირდაპირი, ირიბი და უბრალო) **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ლ. კვაჭაძე, გვ. 401-408; Santorini, B.: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch11.html
13.	**თეორიული მასალა:** აწევა და მართვა, სხვა სახის დამოკიდებული წინადადებები **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ლ. კვაჭაძე, გვ. 420-445; Santorini, B.: http://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch11.html
14.	**თეორიული მასალა:** წარმომშობი გრამატიკების თეორია, ზედაპირული და სიღრმისეული სტრუქტურები, სხვა სახის დამოკიდებული წინადადებები **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ა. გამყრელიძე, გვ. 268-271, 327-329 ლ. კვაჭაძე, გვ. 445-465;
15.	**თეორიული მასალა:**თანამიმდევრული დაქვემდებარება, ზერთული წინადადება, რთული წინადადების მარტივით შეცვლა **პრაქტიკული მასალა:** სტუდენტებს გადაეცემათ საკითხავი მასალა და პრაქტიკული დავალება	ლ. კვაჭაძე, გვ. 475-509; ვ. თოფურია
16.	**საბოლოო გამოცდა**	